

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΚΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

υπό Γεωργίου Σ. Ιβάντσου (*)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι ακτές της Ελλάδος, από πλευράς φυσικού περιβαλλοντικού στοιχείου, αποτελούν μαζί με το κλίμα και τις θάλασσές της τους τρεις κυριότερους παράγοντες στην προσέλκυση τουριστών. Το τρίπτυχο "κλίμα-ακτές-θάλασσα" της Ελλάδος αποτελεί σημαντικό κίνητρο για την προσέλκυση του διεθνούς τουριστικού ρεύματος στη χώρα μας.

Όπως είναι γνωστό τη χώρα μας την εκσικέπτονται κάθε χρόνο όλο και περισσότεροι ξένοι περιηγητές - "τουρίστες", που η συντριπτική τους πλειοψηφία έχει σαν στόχο της να ακολουθεί, σε συνδυασμό με την γνωριμία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, το θαυμάσιο μεσογειακό κλίμα, τις ζεστές και ήρεμες θάλασσες και τις γραφικότερες ακτές μας.

Με την εργασία αυτή επιχειρείται μια μικρή προσκόμηση να γίνουν γνωστά ορισμένα αριθμητικά στοιχεία των ακτών μας, με κάποια στατιστική μορφή και να αξιολογηθεί η συμμετοχή τους στην τουριστική κίνηση.

2. ΓΕΝΙΚΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η χώρα μας βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Ευρώπης και ειδικότερα καταλαμβάνει το νότιο τμήμα της χερσονήσου του Αίμου ή της Βαλκανικής. Το

Γεώργιος Σ. Ιβάντσος, Γεωγράφος - Τμ/χης Υπουργείου Β.Ε.Τ.

George S. Ivantchos, Geographer - Ministry of Industry, Energy and Technology

τμήμα αυτό όπως είναι γνωστό λέγεται Ελληνική Χερσόνησος.

Η Ελλάδα, χερσόνησος στη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου, βρέχεται δυτικά από το Ιόνιο, νότια από το Λυβικό και ανατολικά από το Αιγαίο Πέλαγος.

Είναι γνωστό ότι η χώρα μας μέσα στα όρια της επικράτειάς της διαθέτει ένα μεγάλο αριθμό νησιών (περίπου 2.500). Για το λόγο αυτό η Ελλάδα διαιρείται σε ηπειρωτική και νησιωτική. Η συνολική έκταση της χώρας, σύμφωνα με την εμβαδομέτρηση του 1983, ανέρχεται σε 131.957 τ.χλμ.. Από την έκταση αυτή τα 25.222 τ.χλμ. ή το 19,11% ανήκουν στα νησιωτικό τμήμα της.

Η Ελλάδα διαιρείται σε εννέα γεωγραφικά διαμερίσματα, από τα οποία τα τρία είναι καθαρά νησιωτικά και τα έξι ηπειρωτικά. Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται τα γεωγραφικά διαμερίσματα με τις εκτάσεις τους και με τη διάκριση σε ηπειρωτικό και νησιωτικό τμήμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

A/A	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ Τ.ΧΛΜ.	ΤΜΗΜΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ Τ.ΧΛΜ.	ΤΜΗΜΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ Τ.ΧΛΜ.	ΠΟΣΟΣΤΟ % H/N
1	Μακεδονία	34.177	33.784	393	98,9/ 1,1
2	Στερεά Ελλάδα & Εύβοια	24.810	20.272	4.546	81,7/18,3
3	Πελοπόννησος	21.379	21.324	55	99,7/ 0,3
4	Θεσσαλία	14.037	13.757	280	98,0/ 2,0
5	Ηπειρος	9.203	9.201	2	99,9/ 0,02
6	Θράκη	8.578	8.397	181	97,8/ 2,2
7	Νησιά Αιγαίου	9.122	-	9.122	- /100
8	Κρήτη	8.336	-	8.336	- /100
9	Νησιά Ιονίου	2.307	-	2.307	- /100
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	131.957	106.735	25.222	
	ΠΟΣΟΣΤΟ %	100	80,89	19,11	

Τα νησιά της χώρας μας κατανέμονται σε μεγάλες ή μικρές νησιωτικές ομάδες, τα νησιωτικά συγκροτήματα (π.χ. Κυκλάδες, Β. Ιορδάδες, Δωδεκάνησα, Επτάνησα, κ.ά.). Υπάρχουν και νησιά, και κυρίως νησίδες, που δεν υπάγονται σε κανένα νησιωτικό συγκρότημα, αλλά ανήκουν στην πλησιέστερή τους ηπειρωτική ακτή (π.χ. νησίδα Τριζονία Φωκίδας, νησίδα Αρσίδα Αττικής, κ.ά.).

3. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΤΩΝ

Η Ελληνική Χερσόνησος και τα Ελληνικά νησιά παρουσιάζουν έντονοτατο κατακερματισμό. Τα ελληνικά παράλια εμφανίζουν μία πολύπλοκη μορφή από διαδοχικά εναλλασσόμενες μακρές ή κοντές γλώσσες στεριάς που προχωρούν μέσα στη θάλασσα, κόλπους βαθειά τραβηγμένους στη στεριά, ακρωτήρια, όρμους, άκρες, ορμίσκους και φυσικά λιμάνια, που δημιουργούν μία ιδιαίτερη ακτογραφική μορφή, η οποία από πολλούς γεωγράφους περιγράφεται και ορίζεται σαν "ακτές Ελληνικού τύπου".

Ο τύπος των ακτών της Ελλάδος λόγω της κολυσχιδούς τους μορφής που παρουσιάζουν στο μεγαλύτερο τους τμήμα (κυρίως στα νησιά), μπορεί να ονομασθεί "δαντελωτές", επειδή θυμίζει δαντέλα. Οι τούρκοι γεωγράφοι τον τύπο αυτό τον ονομάζουν "εσοχο-εξοχικό", γιατί οι δυτικές ακτές της Μικράς Ασίας εμφανίζουν τις ίδιες ομοιότητες με τις Ελληνικές.

Οι ελληνικές ακτές δεν είναι σ'όλο το ανάπτυγμά τους διαμελισμένες. Υπάρχουν περιοχές όπου οι ακτές εκτείνονται ομαλά, σχεδόν μονότονα μπορούμε να πούμε, σε μήκος πολλών δεκάδων χιλιομέτρων. Οι ακτές αυτές είναι: α) στη Δυτική Ελλάδα το τμήμα μεταξύ Αλβανικών συνόρων και Πρέβεζας, και μεταξύ των ακρωτηρίων Πάκα και Ακρίτα της Δυτικής Πελοποννήσου, β) η βόρεια Πελοπόννησος, γ) στη Βορειοανατολική Ελλάδα το τμήμα μεταξύ των εκβολών των ποταμών Έβρου και Νέστου και δ) στην Ανατολική Ελλάδα το τμήμα της παραλίας που εκτείνεται από τις εκβολές του Αλιάκμονα μέχρι το ακρωτήριο Σηκιόδατης Μαγνησιακής χερσονή-

σου. Το τελευταίο αυτό τμήμα είναι γνωστό από την αρχαιότητα για την έλλειψη φυσικών καταφυγών των πλοίων για ελλιμενισμό σε περιετώσεις θαλασσοταραχής. Για τον λόγο αυτό η περιοχή αυτή είχε πάρει το όνομα "Άξενος Ακτή".

Γεγονός αναμφισβήτητο είναι ότι τις πλέον κλυδιδεές ακτές της χώρας μας τις διαθέτουν τα νησιά μας.

Το συνολικό μήκος του αναπτύγματος των Ελληνικών ακτών ανέρχεται σε 15.021 χλμ. Από το συνολικό αυτό μήκος τα 4.078 χλμ. ή το 27,1% ανήκουν στην ηπειρωτική και τα υπόλοιπα 10.943 χλμ. ή το 72,9% στην καθαρά νησιωτική Ελλάδα, δηλαδή στο σύνολο των Ελληνικών νησιών.

Οι παραπάνω αριθμοί μας φανερώνουν την έντονη διαφορά διαμελισμού των ακτών που υπάρχει μεταξύ ηπειρωτικής και νησιωτικής χώρας. Και αυτό φαίνεται ακόμα εντονότερα όταν συγκρίνουμε τις μεταξύ τους εκτάσεις που καλύπτουν (Πίνακας I).

Το μεγάλο ανάπτυγμα του μήκους των ακτών μας κατατάσσει τη χώρα μας μεταξύ των πρώτων χωρών της Ευρώπης που διαθέτουν εκτεταμένες ακτές. Ενδεικτικά αναφέρουμε τη Σοβιετική Ένωση (41.710 χλμ.), τη Νορβηγία (53.070 χλμ.), τη Φιλανδία (27.000 χλμ.), την Τουρκία (8.272 χλμ.) και την Ιταλία (8.000 χλμ.).

Οι παραπάνω αριθμοί είναι απόλυτοι καθώς έχουν σχέση μόνο με την τάξη μεγέθους. Η πραγματική αξιολόγηση, σε επίπεδο χώρας-πρώτους, γίνεται μόνον όταν βρεθεί η σχέση ακτής προς έκταση. Έτσι με την τήρηση των αναλογιών μήκους ακτής/εδαφική έκταση έχουμε εντελώς διαφορετική κατάταξη, η οποία φαίνεται καθαρά στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

ΧΩΡΑ	ΕΚΤΑΣΗ Τ.ΧΛΜ	ΜΗΚΟΣ ΑΚΤΩΝ ΧΛΜ	ΜΗΚΟΣ ΑΚΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΚΤΑΣΗ μ/τ.χλμ.	ΕΚΤΑΣΗ ΠΡΟΣ ΜΗΚΟΣ ΑΚΤΗΣ τ.χλμ/χλμ.
Νορβηγία	323.878	53.070	163,8	6,1
Ε.Σ.Σ.Δ.	22.274.000	41.170	1,8	534,0
Φιλλανδία	337.032	27.000	80,1	37,6
ΕΛΛΑΣ	131.957	15.021	113,8	8,8
Τουρκία	780.576	8.272	10,6	94,4
Ιταλία	301.252	8.000	26,5	37,7
Δανία	43.068	7.300	169,0	5,9
Σουηδία	449.750	7.000	15,6	64,3
Ισπανία	504.750	5.000	10,0	100,9
Γαλλία	543.998	3.100	5,6	175,5
Γιουγκοσλαβία	255.804	2.092	8,2	122,3
Πορτογαλία	91.641	1.467	15,9	62,5
Δ. Γερμανία	248.097	894	3,6	277,5
Ολλανδία	36.109	750	22,3	48,1
Πολωνία	312.677	694	2,2	450,5
Βουλγαρία	110.913	384	3,5	288,8
Ρουμανία	237.500	220	0,9	1.079,5
Βέλγιο	30.515	65	2,1	469,5

Από τον πίνακα αυτό αποκλείστηκαν οι καθαρά υψιλιτικές χώρες, δηλαδή οι Μ. Βρετανία, Ιρλανδία, Ισλανδία, Μάλτα και Κύπρος, καθόσον οι σχετικές αναλογίες θα εμφανίζοντο με το πλεονέκτημα του υψιλιτικού υδισμού. Έτσι δεν συγκρίνουμε π.χ. τη Μάλτα (έκταση 315 τ.χλμ., μήκος ακτών 111χλμ., 351 μ. ακτής/τ.χλμ. και 2,8 τ.χλμ./χλμ. ακτής) με την Ελλάδα, καθόσον η χώρα αυτή έχει περίπου την ίδια έκταση με την δική μας Λευκίδα (έκταση 303 τ.χλμ., 117 χλμ. μήκος ακτών, 386 μ. μήκος ακτής/τ.χλμ. και 2,6 τ.χλμ./χλμ. ακτής).

Αναλύοντας τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον πίνακα ΙΙ βγαίνει το συμπέρασμα ότι η χώρα μας βρίσκεται μέσα στις πρώτες Ευρωπαϊκές ηπειρωτικές χώρες

- πρώτη του έχουν εκτεταμένη επαφή με την θάλασσα. Έτσι για το σύνολο της Χώρας έχουμε τις σχέσεις μήκους ακτής-στεριάς ως εξής: α) για κάθε τ.χλμ. στεριάς 113,6 μ. ακτής και β) για κάθε χλμ. ακτής 8,8 τ.χλμ. στεριάς.

Ειδικότερα για τις σχέσεις στεριάς-θάλασσας στη Χώρα μας παρατηρούμε ότι στην ηπειρωτική Ελλάδα οι αναλογίες αυτές διαμορφώνονται ως εξής: σε κάθε τ.χλμ. στεριάς αντιστοιχούν 40 μ. ακτής και για 1 χλμ. ακτής 26,8 τ.χλμ. στεριάς. Στο σύνολο της ηπειρωτικής Ελλάδας οι αντίστοιχες σχέσεις διαμορφώνονται ως ακολούθως, σε κάθε τ.χλμ. στεριάς αντιστοιχούν 434 μ. ακτής και για κάθε χλμ. ακτής αντιστοιχούν 2,3 τ.χλμ. στεριάς.

Οι αναλογίες αυτές στα νησιά γίνονται εντονότερες στα μικρής έκτασης και λιγότερο στα μεγάλης, όπως π.χ. ενώ η Κρήτη του έχει έκταση 8.262 τ.χλμ. ταρουμεσιάζει μήκος ακτής 126 μ. σε κάθε τ.χλμ. και για κάθε χλμ. ακτής 7,9 τ.χλμ. στεριάς, οι θούρνοι του έχουν αντίστοιχα έκταση 30,3 τ.χλμ. παρουσιάζουν μήκος ακτής 4.164 μ. σε κάθε τ.χλμ. στεριάς και για κάθε χλμ. ακτής 0,24 τ.χλμ. στεριάς. Στο σημείο αυτό υπογραμμίζεται ότι η Κρήτη και οι θούρνοι αποτελούν τις ακραίες περιπτώσεις των σχέσεων αυτών.

4. ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Οι ακτές της Ελλάδος με την πολυμορφία που τις χαρακτηρίζει και την ομορφιά του φυσικού τοπίου που διαθέτουν αποτελούν ένα σημαντικότατο πόλο έλξης τουριστών. Σε συνδυασμό δε με το ήλιο και ευχάριστο κλίμα και τις θάλασσές μας οι ελληνικές ακτές συγκαταλέγονται μεταξύ των ωραιότερων του πλανήτη μας.

Οι εναλλαγές του τοπίου είναι το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα των ελληνικών ακτών. Γυμνές από πράσινο απόκρημνες και βραχώδεις ακτές εναλλάσσονται με καταπράσινες αμμουδερές ή με βότσαλα στρογγυλιές. Τα απόμακρα και γεμάτα

βραχύνει και λιμνάζει εναλλάσσονται πάλι με προσεγγίσεις στον πολύ κόσμο αμμονιερές πλάτ ή και αντίστροφα. Οι συνδυασμοί που γίνονται και του υπάρχοντος είναι πάμπολλοι, σχεδόν όσο και το μήκος των ακτών μας.

Παρ'όλη, όμως την έκταση που έχει το ανάκτυγμα των ελληνικών ακτών, μόλις 1.022 χλμ. περύκου ή το 6,8% αυτών είναι προσκελασμένες, δηλαδή με την έννοια ότι μπορεί κανείς να φθάσει σ'αυτές οδικώς. Στην πλειοψηφία τους οι ακτές αυτές παρουσιάζουν ομαλή κλίση και αποτελούνται από άμμο ή βότσαλα και είναι κατάλληλες για θαλάσσια ψυχαγωγία και αθλήματα.

Η κατά γεωγραφικό διαμέρισμα κατανομή των προσκελασμένων ακτών παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΡΟΣΚΕΛΑΣΜΕΝΕΣ ΑΚΤΕΣ	
	σε χλμ.	%
Πελοπόννησος	212	20,7
Γενική Ελλάδα & Εύβοια	172	16,8
Μακεδονία	157	15,4
Θράκη	46	4,5
Ηπειρος	44	4,3
Θεσσαλία	25	2,5
Νησιά Αιγαίου	143	14,0
Κρήτη	131	12,8
Νησιά Ιονίου	32	9,0
ΣΥΝΟΛΟ	1.022	100

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι στη ηπειρωτική Ελλάδα συγκεντρώνεται το 35,8% ή 366 χλμ. και στην πελοποννησιακή το 64,2% ή τα 656 χλμ. των προσκελασμένων ακτών. Όταν όμως γίνει η σύγκριση του ανακτύγματος των ακτών της ηπειρωτικής χώρας με της ηπειρωτικής τότε τα συγκριτικά ποσοστά είναι υπέρ της πρώ-

της, όπου σε ανάπτυγμα ακτών οι προσελεύσιμες ακτές αποτελούν το 16,1% (4.078/656), ενώ στη υψιωματική το 3,3% (10.943/366).

Το γεγονός εξηγείται στο ότι στην ηπειρωτική χώρα η προσελασιμότητα στις ακτές είναι ευκολότερη εξ αιτίας του υψιωματικού οδικού δικτύου, ενώ αντίθετα το οδικό δίκτυο των υψιμών μας, ιδίως στα μικρότερα, είναι σχεδόν ανεπαρκές. Έτσι αξιολογότερες ακτές της υψιωματικής μας χώρας παραμένουν για τον λόγο αυτό ανεκμετάλλευτες.

Από τις υψιωματικές μη προσελεύσιμες αλλά κατάλληλες για φυγαγωγία ακτές υπολογίζεται ότι ένα διπλάσιο μήκος προσφέρει τη δυνατότητα άμεσης εκμετάλλευσης. Θα πρέπει όμως να υπολογίσουμε ότι στο συνολικό μήκος των ακτών μας περιλαμβάνονται ακτές όπου υπάρχουν λιμενικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, υδροβιότοποι, οικισμό, εκβολές ποταμών, λιθωτροφεία καθώς και ερημικές, δύσβατες και ακαλληγίστες τουλάχιστον από την στεριά περιοχές που πρέπει να εξαιρεθούν από την τουριστική-φυγαγωγική εκμετάλλευση.

Ημέρα τα ελληνικά παράλια με τις προσελεύσιμες ακτές τους έχουν τη δυνατότητα να εξυπηρετήσουν ταυτόχρονα περίπου 2.000.000 άτομα. Με τον διπλασιασμό της προσελασιμότητας διπλασιάζεται και ο αριθμός των ατόμων που θα χρησιμοποιήσουν τις ακτές μας. Έτσι τα άτομα που θα μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν τις ελληνικές ακτές για φυγαγωγία θα ανέλθουν σε 4 έως 4,2 εκατομμύρια.

Ο παραπάνω αριθμός εξάγεται, μετά από προσωπικούς μου υπολογισμούς, αν υπολογίσουμε ένα μέσο βάθος παραλίας 20 μ. επί ένα μέσο μήκος 2.000 χλμ. και το διαιρέσουμε δια του 10 τ.μ. που είναι η μέση έκταση (χώρος) που χρειάζεται κάθε άτομο για την φυγαγωγία του.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι ελληνικές ακτές, γνωστές για το φυσικό τους κάλλος, έχουν κάθε δυνατότητα για περαιτέρω ανάπτυξη και εκμετάλλευση. Ένας εμπειριστατομένος και αρ-

θολογικά λεπτομερώς σχεδιασμός και μελέτες που θα προγραμματίσουν την αξιοποίηση των παραλιών μας, θα αποβεί σε όφελος του κοινωνικού συνόλου και του εγχώριου και ξένου τουρισμού μας.

Η προσπάθεια για την εκμετάλλευση των μη αξιοποιημένων ακτών μας θα πρέπει να αρχίσει από τα νησιά μας και ιδίως από τα μικρότερα, γεγονός που θα τονώσει και τον εγχώριο πληθυσμό, τόσο οικονομικά όσο και κοινωνικοοικονομικά.

ΠΕΡΙΑΨΗ

Τα ελληνικά παράλια με τις πολυσχιδείς ακτές τους, των οποίων το ανάπτυγμα του μήκους τους φθάνει τα 15.021 χλμ. συγκαταλέγονται μεταξύ των ευδοκίμων αλλά και συγχρόνως και ωραιότερων ακτών του πλανήτη μας.

Οι αναλογίες που υπάρχουν μεταξύ ακτής και στεριάς για την Ελλάδα είναι ότι σε 1 τ.χλμ. στεριάς αντιστοιχούν 113,8 μ. και για κάθε χλμ. ακτής αντιστοιχούν 8,8 τ.χλμ. στεριάς. Στην ηπειρωτική χώρα όμως το μήκος της ακτής που αντιστοιχεί σε 1 τ.χλμ. στεριάς είναι λιγότερο του μέσου όρου, ενώ στη νησιωτική χώρα συμβαίνει ακριβώς το αντίστροφο.

Οι ελληνικές ακτές δεν είναι ο'όλο το μήκος τους προσελασμένες. Μόλις το 6,8% του συνολικού αναπτύγματος των ελληνικών ακτών είναι προσελασμένο. Παρατηρείται δε ότι τα 2/3 των προσελασμένων ακτών μας βρίσκονται στην ηπειρωτική χώρα, ενώ η νησιωτική που διαθέτει και το μεγαλύτερο ανάπτυγμα ακτών διαθέτει μόλις το 1/3 αυτών.

Οι ακτές της Ελλάδος με ένα ορθό προγραμματισμό μπορούν να διπλασιάσουν τη σημερινή τους δυναμικότητα σε εξυπηρέτηση λουσιμένων και γενικότερα ψαγώνων με τα θαλάσσια ή παράκτια αθλήματα. Οι προεκτάσεις από την αξιοποίηση και ορθή εκμετάλλευση των ακτών μας θα έχουν σύγυρη οικονομική και κοινωνική αναβάθμιση.

SUMMARYA BRIEF STATISTICAL ANALYSIS OF THE GREEK COAST
AND THEIR TOURISTIC DEVELOPMENT

The Greek coasts, with their multi-shaped beaches of which the development of their length reaches the 15.021 km are included amongst the most extensive and the same time amongst the most beautiful beaches of our planet.

The proportions that exist between the coast and the mainland of Greece are that in one km² (square kilometers) of land correspond 113,8 m. of coast and for each km of coast correspond 8,8 km² of land. In the inland however, the length of the coast that corresponds in one km² of land is less than the average while on the islands happens exactly the opposite.

The Greek coasts are not approachable in their whole length. Only 6,8% of the entire length of the Greek coast is approachable. It is remarkable though that the 2/3 of the approachable coasts are in the inland while the insular ^{land} which has the biggest coastal length, has barely the 1/3 of them.

Conclusively, the coasts of Greece with the right planning can double their today's capacity to accomodate the swimmers and generally to facilitate the ones who entertain themselves by the sea or those who are engaged with sea-sports. The results from the development and the right exploitation of our coasts will have for sure an economical and social progress.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΟΣΙΑΔΗ Α.Ε. - Εθνικά Χωροταξικά Σχέδια και Πρόγραμμα της Ελλάδος. Τόμος Ι (Βασικά μεγέθη, έκδοση 19) - Αθήνα 1980
2. ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE - Committee on Water Problems. "The pollution of costal and esturial waters" ECE/WATER/6-8/8/A74
3. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ - Στατιστικές Εκτετηρύδες της Ελλάδος 1961, 1971 και 1984, Αθήνα.
4. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ. Χάρτες των νομών της Ελλάδος κλίμακα 1:200.000, Αθήνα 1973
5. ΙΒΑΝΤΣΟΣ, Γεώργιος Σ. "Σημειώσεις Τουριστικής Γεωγραφίας Ελλάδος" Εχολή Ξεναγών Αθηνών - Ε.Ο.Τ., Αθήνα 1980
6. ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ, τεύχος 172, Δεκέμβριος 1985, Αθήνα 1985